APEH vagyonosodási vizsgálatával kapcsolatos kérdőív

Ügyiratszám: 225/P/2007-3

Tisztelt […]!

Megkaptam beadványát, melyben azt kifogásolja, hogy az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivataltól (a továbbiakban: APEH) vagyonosodási vizsgálatra vonatkozó kérdőívet kapott, ami megítélése szerint túlzott részletességű adatkérést tartalmaz. Az ügyben a következő állásfoglalást teszem.

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 2. §-a szerint személyes adat: bármely meghatározott (azonosított vagy azonosítható) természetes személlyel (a továbbiakban: érintett) kapcsolatba hozható adat, az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés. A személyes adat az adatkezelés során mindaddig megőrzi e minőségét, amíg kapcsolata az érintettel helyreállítható.

A fenti meghatározásból következik, hogy az APEH által összeállított kérdőív számos személyes adattal kapcsolatos kérdést foglal magában.

Az Avtv. 3. § (1) bekezdése alapján személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett hozzájárul, vagy azt törvény vagy – törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben – helyi önkormányzat rendelete elrendeli.

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) részletesen szabályozza, hogy az adóhatóság (APEH) milyen feltételekkel, milyen körülmények között és milyen eljárás szerint folytatja le az adóigazgatási ellenőrzést. E törvény 91.§-a rendelkezik arról, ha az adóhatóság kiegészítést kér az adóbevalláshoz:

„(1) Az állami adóhatóság a bevallásban közölt adatok kiegészítésére hívhatja fel azokat a magánszemélyeket, akiknek a bevallott jövedelme egymást követő két éves bevallási időszak tekintetében sem éri el a mindenkori minimálbért.

(2) A felhívás alapján a magánszemély az adóévben szerzett összes jövedelem (bevétel) felhasználásáról (kiadásáról, ráfordításáról, befektetéséről), továbbá annak forrásairól nyilatkozatot tesz.

(3) Ha az állami adóhatóság a magánszemélyt bevallásának kiegészítéseként nyilatkozattételre kötelezi, ellenőrizheti

a) a más személyekkel közös háztartásra vonatkozó, illetőleg más személyek törvény vagy szerződés alapján történő eltartásával kapcsolatos azon adatokat,

b) a házastársi (élettársi) vagyonközösséghez tartozó, illetőleg az adózó használatában lévő vagyontárgyak olyan jellemzőit,

amelyek az adózó valós jövedelem (bevétel) felhasználásának és forrásának megállapításához elengedhetetlenek.

(4) Az állami adóhatóság megvizsgálja, hogy a nyilatkozatban megjelölt felhasználásra (kiadásra, ráfordításra, befektetésre) a magánszemélynek a bevallott jövedelme és egyéb forrása nyújthatott-e elegendő fedezetet. Amennyiben a felhasználáshoz a bevallott jövedelem és egyéb forrás nem adhatott elégséges fedezetet, vagy a magánszemély - az adóhatóság külön felhívására - a nyilatkozatban foglaltakat hitelt érdemlően nem igazolja, az adóhatóság a magánszemély bevallásának utólagos ellenőrzését rendeli el. A (3) bekezdés alapján

megszerzett adatokat az adóhatóság, ha az adózót nem jelölte ki ellenőrzésre, az erről szóló értesítés postára adását követően haladéktalanul megsemmisíti."

Továbbá a 95. § (1) bekezdése szerint *„az ellenőrzést az adóhatóság az adó, a költségvetési támogatás alapjának, összegének megállapításához szükséges iratok, bizonylatok, könyvek, nyilvántartások - ideértve az elektronikus úton tárolt adatokat is -, számítások és egyéb tények, adatok, körülmények megvizsgálásával folytatja le."* E paragrafus (3) bekezdése alapján *„az adózó az iratokat és az adózással összefüggő, elektronikus adathordozón tárolt adatokat felhívásra az adóhatóság által közzétett formátumban rendelkezésre bocsátja, illetve az ellenőrzéshez szükséges tények, körülmények, egyéb feltételek megismerését biztosítja. Az ellenőrzés során az adózó és alkalmazottja az adóhatóság részére az ellenőrzéshez szükséges felvilágosítást megadja."*

Az adóhatóságnak lehetősége van, hogy becsléssel állapítsa meg az adóalapot, ha az adózó vagyongyarapodása nincs arányban a megszerzett jövedelmével. Ez esetben - figyelemmel az ismert és adóztatott jövedelmekre is - az adóhatóságnak azt kell megbecsülnie, hogy a vagyongyarapodás és az életvitel fedezetéül a magánszemélynek milyen összegű jövedelemre volt szüksége. [108. §; 109. §]

A 109. § (3) bekezdése alapján *„a becsléssel megállapított adóalaptól való eltérést az adózó hitelt érdemlő adatokkal igazolhatja. Ha az adózó nyilatkozata szerint a vagyongyarapodás forrását az adó megállapításához való jog elévülési idejét megelőzően szerezte meg, a vagyongyarapodás forrásának, a szerzés tényének és időpontjának igazolásaként közhiteles nyilvántartás jogerős bírósági vagy hatósági határozat, illetve az adómegállapításhoz való jog elévülési idejét megelőzően kiállított egyéb közokirat, valamint az adózó ezen időszakban az adóhatósághoz benyújtott, jogerős hatósági, bírósági határozattal nem érintett bevallásának adatai, bankszámla (pénzforgalmi számla) kivonat, értékpapírszámla-kivonat adatai szolgálhatnak; az adóhatóság az adó megállapításához való jog elévülési idejét megelőző időszakra vizsgálatot csak ezen adatokra kiterjedően végezhet. (…)"*

A fenti jogszabályhelyek alapján elmondható, hogy az adóhatóságnak széles körben van lehetősége ellenőrzési eljárást lefolytatni, és ennek során az adózótól különféle adatok birtokába jutni. Így megállapítható, hogy az Ön által kifogásolt kérdőív megválaszolása ahhoz szükséges, hogy az adóhatóság a vagyonosodási vizsgálatot eredményesen elvégezze, ezért az APEH részletes adatkérése nem minősül jogellenes adatkezelési tevékenységnek.

A személyes adatok védelmével és a közérdekű adatok nyilvánosságával kapcsolatos kérdéseivel továbbra is forduljon hozzám bizalommal.

Budapest, 2007. április 25.

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila